

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 445/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Advokátska kancelária, Radlinského 1718, Dolný Kubín, vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cob 241/2014 a jeho rozsudkom z 8. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2016 doručená sťažnosť spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej

len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cob 241/2014 a jeho rozsudkom z 8. decembra 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“). Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 10. marca 2016.

2. Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovateľka ako žalobkyňa v konaní vedenom Okresným súdom Galanta (ďalej len „okresný súd“) požadovala od žalovaného zaplatať sumu 12 000 € s úrokom z omeškania, ako aj trovami konania. Rozsudkom okresného súdu č. k. 20 Cb 53/2012-213 zo 4. augusta 2014 bola žaloba sťažovateľky zamietnutá.

2.1 Na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom krajského súdu č. k. 21 Cob 241/2014-250 z 8. decembra 2015 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol:

«V súlade s odvolateľom možno konštatovať, že pre rozhodnutie sporu zásadný význam nemala otázka, inak medzi účastníkmi sporná, miesta a dátumu podpísania zmluvy o pôžičke. Pokiaľ však súd prvého stupňa dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané poskytnutie vlastných financií žalobcu do dočasnej dispozície žalovaného a žalobca ako právnická osoba preto nemá aktívnu legitímáciu na uplatnenie si žalovaného nároku, jeho zistenia zodpovedajú logickému vyhodnoteniu dôkazov, ktoré súd prvého stupňa vykonal v dostatočnom rozsahu a aj popísal v odôvodnení rozhodnutia.

Ide o podmienku priznania uplatneného nároku, na splnenie ktorej musí súd prihliadať bez ohľadu na to, či takúto námietku výslovne vzniesla procesná protistrana, pričom vzhľadom na charakter žalovaným zvolenej obrany spočívajúcej v tvrdení, že pôžička mu reálne poskytnutá nebola (teda právnickou ani fyzickou osobou), nebolo ani dôvodné očakávať námietku žalovaného, že mu pôžička nebola poskytnutá právnickou ale fyzickou osobou. Odhliadnuc od toho, žalovaný v konaní namietal, že pôžička nie je zavedená v účtovníctve ani jednej zo zúčastnených spoločností, ani v inventarizácii pohľadávok žalobcu, a súd sa touto okolnosťou sporu aj zaoberal, keď v uznesení z pojednávania konaného dňa 15.07.2013 žalobcovi uložil povinnosť v lehote 30 dní predložiť hodnoverné listinné dôkazy o vydaní finančnej hotovosti 12.000,- eur z pokladne. Rozhodnutie vychádzajúce zo záveru, že toto dôkazné bremeno žalobcom splnené nebolo,

potom nemožno označiť za prekvapivé, či inak nezodpovedajúce dôvodným očakávaniam účastníkov.

Za dôvodné pritom nemožno považovať výhrady žalobcu smerujúce voči spôsobu vyhodnotenia dôkazov, keď konateľ žalobcu sám na vysvetlenie, prečo tvrdená pohľadávka z pôžičky nefigurovala v odsúhlasení pohľadávok za rok 2011 na pojednávaní konanom dňa 11.11.2013 uviedol, že „išlo o naše súkromné financie“, ktoré tvrdenie korešponduje nielen s dokladom o odsúhlasení pohľadávok k 31.12.2011, ale aj s výpoveďou svedkyne [REDAKOVANÉ], ktorá požičané peniaze taktiež označila za „naše súkromné“, hoci s dodatkom, že sa ich rozhodli „dať do firmy a tieto peniaze firma požičala“. Akým legálnym spôsobom mali byť peniaze dané do firmy a čo o tom svedčí, žalobca nezrejnil ani v obsahu svojho odvolania. V prospech tvrdení žalobcu v tejto súvislosti nemožno hodnotiť e-mailovú správu svedkyne H. [REDAKOVANÉ] adresovanú svedkyňi S. [REDAKOVANÉ], z obsahu ktorej nemožno jednoznačne usudzovať na to akého dlhu sa týka - či dlhu zo zmluvy o pôžičke alebo z iného právneho vzťahu (podľa formulácie zrejme dlhu súvisiaceho s kúpou nakladača), ani či ide o dlh voči právnickej osobe alebo voči manželom [REDAKOVANÉ], obdobne ako obsah listu žalovaného zo dňa 03.08.2012, odhliadnuc už od toho, že žalovaný o pôvode poskytnutých prostriedkov nemusel mať vedomosť, smerujúceho primárne k oznámeniu stanoviska žalovaného k nároku na odňatie triedičky materiálu.

Pokiaľ súd prvého stupňa za takejto dôkaznej situácie žalobu zamietol, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.»

3. Podľa názoru sťažovateľky odvolacie dôvody krajský súd vôbec neposudzoval, a preto sa nemožno stotožniť so záverom o neexistencii väd v zmysle § 205 ods. 2 písm. a), c), d) a f), ako aj v zmysle § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. K odňatiu možnosti konať pred ústavným súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím.

3.1 Krajský súd priznal účinky právnomu názoru okresného súdu, podľa ktorého sťažovateľka žiadne peňažné prostriedky žalovanému neposkytla, hoci tento prevzatie

peňazí v žalovanej výške potvrdil nielen podpisom v samotnom texte zmluvy, ale aj v liste z 3. augusta 2012. Takýto postup zakladá podľa názoru sťažovateľky celkom jednoznačne aj vadu konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Prijatý právny záver krajského súdu je vrcholným prejavom svojvôle, keďže popiera zmysel a účel zmluvy o pôžičke. Prijatím záveru o tom, že zmluva o pôžičke z 29. júna 2011 je absolútne neplatná a že sťažovateľka nie je vecne aktívne legitimovaná, došlo k odňatiu možnosti sťažovateľky konať pred súdom, teda k vade v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

3.2 Procesný postup súdu pri konštituovaní rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, treba považovať za prekážku brániacu riadnemu uplatneniu procesných práv účastníka slúžiacich na ochranu jeho práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní. Ak je účastník konania z uplatnenia procesného úkonu vylúčený alebo v značnej miere obmedzený v dôsledku nesprávneho postupu súdu, potom to má za následok odňatie možnosti konať pred súdom. Právny záver krajského súdu o tom, že neexistuje odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 237 Občianskeho súdneho poriadku, nie je z ústavného hľadiska udržateľný.

4. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21Cob/241/2014-250 zo dňa 08.12.2015 o potvrdení rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 20 Cb 53/2012-213 zo dňa 04.08.2014 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, spočívajúce v práve na súdnu ochranu na nezávislom a nestrannom súde, základné právo sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, spočívajúce v práve vlastníť majetok a základné právo sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, spočívajúce v práve na spravodlivé súdne konanie.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21 Cob 241/2014-250 zo dňa 08.12.2015 a vec vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

3. Zároveň sťažovateľ žiada priznať náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 709,72,- €, a túto poukázať jeho právnomu zástupcovi na účet(...).“

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka nepodala dovolanie proti rozsudku krajského súdu č. k. 21 Cob 241/2014-250 z 8. decembra 2015.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po

jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Predmetom sťažnosti je predovšetkým námietka sťažovateľky, že napadnutý rozsudok krajského súdu a jeho právne závery sú vrcholným prejavom svojvôle.

8. Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé konanie. Tieto princípy nachádzame v čl. 46 a nasl. ústavy (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivý proces). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

8.1 Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov (pozri napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie z 3. 5. 2001,

bod 2). Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.

9. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti bolo posúdiť, či odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem vzťahujúcich sa na vec sťažovateľky a s tým spojené možné porušenie označených ústavných práv sťažovateľky, alebo naopak, či vzhľadom na odôvodnenie napadnutého rozsudku a právne závery krajského súdu v ňom uvedené je sťažnosť zjavne neopodstatnená a ani po jej prijatí na ďalšie konanie by nebolo možné konštatovať porušenie označených ústavných práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom krajského súdu.

9.1 Posudzujúc procesný postup krajského súdu v konaní o odvolaní sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že krajský súd vo veci sťažovateľkinho odvolania konal zákonom predpísaným procesným postupom. Postup krajského súdu plne korešpondoval so zákonnými požiadavkami kladenými na postup odvolacieho súdu a požiadavkami kladenými ústavou a dohovorom na procesný postup všeobecného súdu.

9.2 Z formálneho hľadiska nemožno napadnutému rozsudku krajského súdu pre účely posudzovania dodržania dikcie čl. 20 a čl. 46 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru nič vytknúť. Napadnutý rozsudok krajského súdu spĺňa požiadavky vyplývajúce z príslušnej zákonnej reglementácie formálnej kvality rozhodnutia odvolacieho súdu tejto procesnej formy.

9.3 Čo sa týka skutkových a právnych záverov, a teda aj interpretácie a aplikácie právnych noriem vzťahujúcich sa na vec sťažovateľky odvolacím súdom a aj odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozsudku krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Krajský súd nijako nevybočil z medzí určených čl. 20 a čl. 46 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil skutkové

zistenia a svoj právny názor, aplikoval a interpretoval príslušné právne normy v súlade s ich znením, obsahom i duchom.

9.4 Odôvodnenie napadnutého rozsudku je rozsiahlejšie, krajský súd sa neobmedzil na citovanie alebo parafrázovanie záverov okresného súdu, ale sám učinil závery vo veci sťažovateľky. Sťažovateľke sa dostalo odpovede na ťažiskové otázky rámcujúce jej vec, a to čo sa týka práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvy o pôžičke. Tieto právne závery krajského súdu nie je potrebné zo strany ústavného súdu v žiadnom smere dopĺňať alebo revidovať, ústavný súd na ne s ohľadom na námietky sťažovateľky plne odkazuje, keďže podľa ústavného súdu sú ústavne udržateľné.

9.5 Závery krajského súdu a ich odôvodnenie, ako aj postup krajského súdu v odvolacom konaní je teda nutné považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2017